

Hội thảo: Xây dựng các tạp chí khoa học xã hội theo tiêu chuẩn quốc tế

Ngày 24/7 vừa qua, tại Nghệ An, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam đã tổ chức Hội thảo *Xây dựng các tạp chí khoa học xã hội theo tiêu chuẩn quốc tế*. Tham dự Hội thảo có các đại biểu đến từ Viện KHXH quốc gia Lào, đại diện lãnh đạo Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam cùng đông đảo các nhà khoa học đến từ các viện nghiên cứu, các nhà báo, biên tập viên đến từ 34 tạp chí khoa học trực thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam.

Hội thảo nhận định, Việt Nam đã và đang hội nhập sâu rộng với khu vực và thế giới, việc xuất bản các tạp chí theo tiêu chuẩn quốc tế là một yếu tố quan trọng hỗ trợ và thúc đẩy nội lực khoa học, công nghệ của đất nước phát triển nhanh hơn, đáp ứng nhu cầu công bố kết quả nghiên cứu của các nhà khoa học trong nước, đồng thời là diễn đàn và phương tiện để mở rộng giao lưu, hợp tác quốc tế về khoa học, công nghệ. Tuy nhiên cho đến nay, chưa có một tạp chí KHXH nào của nước ta được công nhận là tạp chí khoa học theo tiêu chuẩn quốc tế. Đây thực sự là thách thức đặt ra cho giới tạp chí khoa học và những nhà lãnh đạo, quản lý. Bởi vậy, tại Hội thảo, các đại biểu đã tập trung làm rõ các tiêu chí và căn cứ đánh giá mức độ chuẩn quốc tế của tạp chí khoa học, qua đó đề xuất lộ trình và giải pháp xây dựng các tạp chí KHXH theo tiêu chuẩn quốc tế.

Theo các đại biểu, để được đưa vào cơ sở dữ liệu của nhiều tổ chức lớn trên thế giới như Viện Thông tin khoa học Mỹ ISI, Tổ chức xếp hạng các cơ sở

nghiên cứu khoa học SCIMAGO, hay cơ sở dữ liệu từ nguồn Scopus của Elsevier (Hà Lan), các tạp chí KHXH của chúng ta cần có chất lượng cao, ổn định và có uy tín. Theo đó, cần thực hiện một quy trình xuất bản nghiêm ngặt. Trước hết, cần thay đổi tư duy, nhận thức về đội ngũ cán bộ làm tạp chí. Cần có chiến lược nhân sự làm việc tại các tạp chí, tuyển chọn những người am hiểu chuyên môn và có năng lực làm báo, được đào tạo nghiệp vụ báo chí bài bản. Bên cạnh đó, cần nhận thức đầy đủ hơn về hội đồng biên tập để phát huy được vai trò và sự tham gia của từng thành viên, phát huy được chức năng, nhiệm vụ của hội đồng biên tập. Tiến hành đổi mới trước hết phải bắt đầu từ hội đồng biên tập, tránh tình trạng để hội đồng biên tập chỉ mang tính hình thức.

Các đại biểu tham dự nhất trí là, xây dựng lộ trình phát triển các tạp chí KHXH hướng tới tiêu chuẩn quốc tế có thể bắt đầu bằng việc xuất bản điện tử, đưa các tạp chí KHXH lên hệ thống trực tuyến. Từ năm 2007, cơ sở dữ liệu trực tuyến các tạp chí khoa học Việt Nam trên tất cả các lĩnh vực khoa học tại địa chỉ <http://www.vjol.info.vn> đã chính thức đi vào hoạt động. Tham gia vào hệ thống cơ sở dữ liệu này có 48 tạp chí khoa học thuộc nhiều chuyên ngành, trong đó Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam có 13 tạp chí. Tuy nhiên, đến nay con số này đã giảm do nhiều nguyên nhân, cần được khôi phục và phát triển trong thời gian tới.

Trong phát biểu kết luận Hội thảo, lãnh đạo Viện Hàn lâm KHXH Việt

Nam khẳng định sẽ giao cho lãnh đạo các tạp chí chủ động xây dựng chiến lược, kế hoạch, lộ trình cụ thể để nâng tầm các tạp chí, tham gia các mạng trực tuyến nhằm xây dựng các tạp chí theo tiêu chuẩn quốc tế.

PHẠM NGUYỄN

Hội thảo khoa học: Đổi mới hoạt động thông tin-thư viện Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

Vừa qua, tại thị xã Cửa Lò, Nghệ An, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam đã tổ chức Hội thảo khoa học *Đổi mới hoạt động thông tin-thư viện Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam*. Đến dự và chỉ đạo Hội thảo có đông đủ các vị lãnh đạo Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam cùng sự có mặt của nhiều khách mời đến từ Viện KHXH quốc gia Lào. Hội thảo cũng thu hút sự tham gia của đông đảo các cán bộ làm công tác thư viện tại các thư viện thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam.

Hiện nay, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam có 27 thư viện thuộc 27 viện nghiên cứu chuyên ngành và 2 thư viện của các đơn vị hành chính sự nghiệp, 1 thư viện của Học viện KHXH. Phát biểu khai mạc Hội thảo, lãnh đạo Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam nhận định, thời gian qua mặc dù công tác thông tin-thư viện của Viện đã đạt được nhiều thành tích đáng ghi nhận, song trước bối cảnh hội nhập quốc tế, các thư viện cần nhìn nhận và đánh giá lại một cách có hệ thống những thành tựu và vấn đề còn tồn tại để xây dựng thư viện hiện đại đáp ứng các yêu cầu của bối cảnh mới. Theo đó, tại Hội thảo, các đại biểu đến từ các thư viện của Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam đã đem đến cho Hội thảo một bức tranh toàn cảnh về thực trạng hoạt động thông tin-thư viện tại

đơn vị mình, các vấn đề đặt ra cũng như những đề xuất, kiến nghị, giải pháp nhằm đổi mới, phát triển trong thời gian tới.

Hội thảo nhận định, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam luôn chú trọng đến hoạt động thông tin-thư viện và đã triển khai đầu tư rất bài bản chủ trương xây dựng hệ thống thư viện một cách thống nhất, lấy Thư viện KHXH làm trung tâm. Từ năm 2011, Viện đã bắt đầu triển khai kế hoạch đầu tư để xây dựng Thư viện KHXH trở thành một thư viện tổng hợp tầm cỡ quốc gia về KHXH, giao cho Viện Thông tin KHXH là đầu mối xây dựng hệ thống quản trị thư viện điện tử thống nhất bao gồm Thư viện KHXH và các thư viện chuyên ngành. Tuy nhiên, công tác thông tin-thư viện tại các thư viện thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam hiện nay còn nhiều bất cập.

Vấn đề được các đại biểu đặc biệt quan tâm là việc hướng tới xây dựng thư viện điện tử, thư viện số của hệ thống các thư viện thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam trong xu hướng toàn cầu hóa và hội nhập. Quyết định số 581/QĐ-TTg ngày 6/5/2009 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Chiến lược phát triển văn hóa đến năm 2020, thư viện là một trong những mũi nhọn cần ưu tiên phát triển theo hướng vừa duy trì thư viện truyền thống, vừa xây dựng thư viện điện tử, thư viện số hiện đại ngang tầm thế giới. Hội thảo nhận định, trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập hiện nay, việc giao lưu thông tin giữa các quốc gia, các cơ quan thông tin đang ngày càng phát triển. Bên cạnh đó, cùng với sự phát triển như vũ bão của khoa học-công nghệ và xã hội nói

chung, nhu cầu tin cũng ngày càng đa dạng. Vì vậy, việc phát triển thư viện điện tử, thư viện số là xu hướng tất yếu của các thư viện trên thế giới nói chung, các thư viện ở Việt Nam nói riêng.

Nhận thức được tính tất yếu của xu hướng phát triển thư viện số, các thư viện đã nghiên cứu ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động thông tin thư viện từ khá sớm. Đồng thời, các thư viện cũng xác định hướng phát triển trong thời gian tới là hiện đại hóa thư viện, từng bước xây dựng thư viện điện tử. Tuy nhiên, do cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin còn thấp, trình độ công nghệ thông tin còn yếu cả về chất lượng và số lượng nên việc phát triển thông tin số tại các thư viện thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam còn manh mún, chưa đồng bộ, chưa thống nhất. Cơ quan đầu mối là Thư viện KHXH cũng chưa phát huy hết được vai trò và nhiệm vụ của mình. Vì vậy mà thông tin số tại các thư viện chuyên ngành còn rất hạn chế, đặc biệt quy trình tạo lập và quản lý loại hình tài liệu này chưa cao, chưa đáp ứng được nhu cầu của người dùng tin. Hơn nữa, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam là cơ quan chủ quản của tất cả các thư viện, tuy nhiên đối với mỗi thư viện lại phân cấp quản lý cho các viện trực thuộc. Vì vậy, hoạt động của các thư viện là tách rời nhau, do viện trực thuộc quyết định, dẫn đến sự thiếu đồng bộ và thống nhất, chưa có sự liên kết chặt chẽ.

Phát biểu kết luận Hội thảo, lãnh đạo Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam đánh giá: việc xây dựng các giải pháp hiện đại hoá hệ thống thư viện là cần thiết, cấp bách và thống nhất trong toàn Viện và phải có lộ trình phù hợp. Trước hết cần xây dựng các giải pháp kỹ thuật

phần mềm. Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam giao cho Viện Thông tin KHXH báo cáo về khả năng tích hợp vào mạng chung của phần mềm quản trị Millennium và tiếp tục xây dựng, hoàn chỉnh phần mềm quản trị hệ thống thư viện, nghiên cứu khả năng tích hợp, liên thông giữa Thư viện KHXH với các thư viện chuyên ngành.

Ngoài ra, thời gian tới các thư viện cần chú trọng đến các giải pháp tích cực nhằm khắc phục được tình trạng lạc hậu về công nghệ phần mềm; có chính sách cụ thể về trao đổi và chia sẻ thông tin số giữa các thư viện. Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam cũng sẽ chú trọng đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ cho cán bộ thông tin-thư viện, giao cho Viện Thông tin KHXH xây dựng kế hoạch đào tạo. Làm tốt công tác này, các thư viện thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam sẽ trở thành những thư viện hiện đại và là điểm đến đầu tiên của đông đảo độc giả quan tâm đến khoa học xã hội.

HOÀI PHÚC

Lễ khai trương Phòng trưng bày bộ sưu tập về Hoàng Sa, Trường Sa, biển Đông hiện có tại Thư viện KHXH

Ngày 08/8/2014, tại Thư viện KHXH (Viện Thông tin KHXH, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam), *Lễ khai trương Phòng trưng bày bộ sưu tập về Hoàng Sa, Trường Sa, biển Đông hiện có tại Thư viện KHXH* đã diễn ra với sự tham dự của đại diện Ban lãnh đạo và các ban chức năng thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam, các cán bộ viên chức công tác tại Viện Thông tin KHXH cùng đông đảo độc giả và các cơ quan thông tấn báo chí.

Tài liệu trong bộ sưu tập được trưng bày tại Thư viện KHXH với 190 đơn vị,

8 nhóm loại: 24 bản đồ; 4 ảnh; 40 cuốn sách tiếng Việt; 24 cuốn tạp chí tiếng Việt; 37 số tạp chí *Thực tiễn Kinh tế Đông Dương*; 35 cuốn sách tiếng Pháp trước năm 1954; 5 cuốn sách Latinh mới; 20 cuốn sách tiếng Trung Quốc. Trong đó:

- Các tài liệu tiếng Trung Quốc cổ được trưng bày, từ cuốn xuất bản năm 1178 tới cuốn xuất bản năm 1951 của các sử gia Trung Quốc viết về lịch sử Trung Quốc qua các thời Hán, Đường, Tống, Nguyên, Thanh, Trung Hoa dân quốc và Cộng hòa nhân dân Trung Hoa.

- Các bản đồ của người châu Âu từ thế kỷ XVIII, của người Nhật, Trung Quốc, Pháp vẽ vào cuối thế kỷ XIX, đầu thế kỷ XX về tình thế Trung Quốc, trong đó chỉ rõ cực Nam đảo Hải Nam là tận cùng phía Nam của lãnh thổ Trung Quốc. Bản đồ Đông Dương, bản đồ Đà Nẵng (Tourane) do người Pháp vẽ đầu thế kỷ XX đã chỉ rõ Hoàng Sa thuộc Việt Nam.

- Các bộ chính sử Việt Nam bằng chữ Hán đã được dịch ra tiếng Việt và xuất bản từ những năm 1979 đến nay đã cung cấp nhiều bằng chứng về việc xác lập, khẳng định và thực thi chủ quyền của Việt Nam đối với Hoàng Sa, Trường Sa của các triều đại phong kiến, nổi bật là việc vua Gia Long chính thức xác lập chủ quyền của triều Nguyễn đối với quần đảo Hoàng Sa vào năm 1816.

- Những tài liệu tiếng Pháp cung cấp nhiều minh chứng cho việc tiếp tục thực thi chủ quyền, quyền chủ quyền đối với Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam dưới thời thuộc Pháp và cho thấy cuộc đấu tranh khẳng định chủ quyền biển đảo của Việt Nam với Trung Quốc bắt đầu từ đầu thế kỷ XX.

Những tài liệu được trưng bày tại triển lãm là kết quả sau một thời gian dài nghiên cứu, thẩm định đầy tinh thần trách nhiệm chuyên môn của nhóm chuyên gia tiếng Trung, tiếng Pháp thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam. Những tài liệu trưng bày tại đây góp phần giúp các nhà nghiên cứu có thêm cứ liệu khoa học trong xây dựng lập luận phủ bác yêu sách chủ quyền của Trung Quốc đối với Hoàng Sa, Trường Sa và chứng minh, khẳng định chủ quyền lịch sử, lâu dài, liên tục của Việt Nam đối với hai quần đảo này và biển Đông.

Triển lãm mở cửa phục vụ công chúng từ ngày 08/8-08/9/2014 các ngày trong tuần (trừ Chủ nhật) tại Thư viện KHXH, 26 Lý Thường Kiệt, Hà Nội.

HÀ AN

Hội thảo khoa học quốc tế “Lễ hội cộng đồng: truyền thống và biến đổi”

Vừa qua, tại Tp. Hồ Chí Minh, trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh phối hợp với Hội quán Tuệ Thành tổ chức Hội thảo quốc tế “Lễ hội cộng đồng: truyền thống và biến đổi”. Hội thảo thu hút được đông đảo các nhà khoa học, nhà nghiên cứu, giảng viên, nghiên cứu sinh, học viên đến từ các trường đại học, viện nghiên cứu trong và ngoài nước tham dự.

Ngoài phiên toàn thể đề cập đến các vấn đề chung, Hội thảo được chia thành 3 tiểu ban tập trung vào các chủ đề chính.

Lễ hội cộng đồng: phương pháp tiếp cận. Các học giả hướng tới những vấn đề tổng quan nghiên cứu đa ngành về lễ hội; nhận thức về lễ hội cộng đồng; sự

hình thành lễ hội cộng đồng truyền thống; sự biến đổi tôn giáo và những biến đổi bên trong lễ hội cổ truyền của người Stiêng theo đạo Tin lành ở Bình Phước hiện nay; tìm hiểu minh triết Việt qua lễ hội cộng đồng Việt Nam; và hình tượng hoa sen trong văn hóa của người Việt Nam.

Lễ hội cộng đồng ở Việt Nam: Truyền thống và biến đổi. Các đại biểu đề cập đến bản sắc của lễ hội cộng đồng xét theo hai góc nhìn truyền thống và biến đổi (nghĩ lễ, các loại hình diễn xướng, âm nhạc, múa, trang phục, ẩm thực trong lễ hội) như: biểu tượng Thánh Gióng; những giá trị của lễ hội dân gian các tộc người Tây Nguyên; hiện tượng biến đổi văn hóa và bản địa hóa của người Minh Hương ở Việt Nam; múa chèo trong lễ hội cư dân Khmer Nam bộ.

Lễ hội cộng đồng đương đại và kinh nghiệm quốc tế. Hội thảo nêu bật những đặc sắc trong lễ hội của các nước bạn như Malaysia, Trung Quốc, Australia, đó là: tục thờ Mao và lễ hội cộng đồng tộc người thiểu số ở Bình Đường, Quý Châu, Trung Quốc; nguồn gốc và diễn biến tục lệ “ném cam cầu chồng” của thiếu nữ người Hoa đảo Penang Malaysia trong đêm Nguyên Tiêu; sự

hồi sinh của di sản: Lễ hội Khất Xảo cầu Chúc Nữ và hóa trang đường phố (Trung Quốc); lễ hội Garma ở Australia: truyền thông trên nền đương đại; truyền thông và lễ hội: nhìn nhận truyền thông như một thành viên của thị trường di sản;...

Từ những nội dung được thảo luận ở trên, các học giả phân tích, đánh giá những giá trị của lễ hội cộng đồng dưới nhiều góc nhìn và những khung lý thuyết khác nhau. Cụ thể là các vấn đề lý luận, hướng tiếp cận các học thuyết và phương pháp nghiên cứu về lễ hội cộng đồng; nghiên cứu so sánh để tìm ra sự tương đồng và khác biệt giữa các lễ hội ở từng khu vực, từng vùng, miền; những biến đổi của lễ hội cộng đồng cùng hệ thống các tác nhân gây biến đổi; vai trò, vị trí cũng như sự tác động của lễ hội đối với đời sống kinh tế, văn hóa, xã hội ở mỗi vùng, mỗi quốc gia; sự biến đổi của lễ hội cộng đồng từ xưa đến nay và bài học kinh nghiệm trong chính sách quản lý và định hướng lễ hội ở mỗi quốc gia;... Hội thảo đã đem lại cái nhìn đa chiều và có hệ thống về lễ hội cộng đồng ở từng vùng, miền ở Việt Nam cũng như một số quốc gia Đông Á, Đông Nam Á.

TA.